

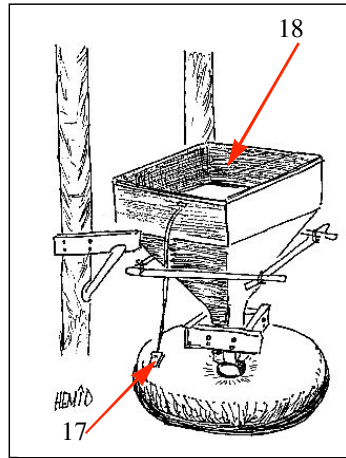
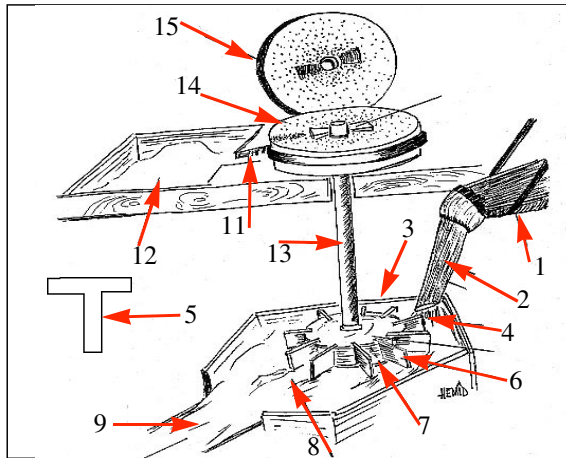
KURMANCÎ

rojnameya taybetî ya Enstîtuya kurdî ya Parîsê li ser pirsên zaravê kurmancî

Mîn ew nivîstî ne ji bo sahibrewacan

Belkî ji bo biçûkêd Kurmancan

Ehmedê Xanî
(Sedsala XVII)

aş

- 1- cowa avê, coka êş
- 2- şîp, sip, sûle
- 3- bota aşê, burca avê, bîra aş, bîra êş, sûle
- 4- avbir, bêvî
- 5- mifta 'eyarê, kililkê beraşê
- 6- gond, jewere, kond
- 7- per, perik
- 8- bindoxe, bindeqe, mûrî
- 9- cehenem, doşeder, dojezer, tenbox
- 10- çeviya aşê, çirtûl
- 11- ardelling, misaxe, mesax
- 12- çala aş
- 13- bist, ling, pêaş, mîla aşê
- 14-15- beraş, tay, ta, berê aş
- 14- beraşê binî, jerê binî, binberaş
- 15- beraşê serî, jerê ser, beraş
- 16- tebere
- 17- çeqçeçoq, çeqçeqe, çeqçek
- 18- oxim, dewla aş, dola aş

Amadekar: ELİŞÊR

kurdî	tirkî	fransîzî	îngilîzî
aş	değirmen	moulin	mill (flour mill)
aşê avê	su değirmeni	moulin à eau	water mill
aşvan, qeraş	değirmenci	meunier	miller
aşvanî, aşherî	değirmene buğday	personne qui apporte	someone bringing
	ögütmeye giden	son blé au moulin	their wheat to be ground
miz, mûçik	değirmen ücreti, ücret	prix à payer pour faire	charge for milling wheat
		moudre le blé	
şîp, sûle, sûlav	eğimli değirmen savağı	conduit incliné d'eau destiné	water flume or sluice
		à faire tourner le moulin	for mill
bîra aş	değirmen kuyusu	réservoir d'eau destinée à	mill pond
		faire tourner le moulin	
lûla aş	savak oluğu	conduite du réservoir d'eau	water feed channel
birca avê	su kulesi	château d'eau	water tower
avbir, bêrvî	su kesici, vana	vanne	hatch, floodgate
mifta eyarê	ayar anahtarî, ayarlayıcı	mécanisme de régulation	mechanism for adjusting
		de la mouture	fineness of grind
		pale de la roue	mill vane
gond, pewere, per,	çark kanatî		
perik, perwaneyên çerxê			
bindoxe	bilya yuvası	roulement à billes	ball bearing
cehenem, dojeş,	değirmen çarkî yata-	enceinte de la roue	place surroun
tenbox, doşeder	ğının bulunduğu yer		ding mill wheel
ardeling, ardelfin	un oluğu	conduit d'évacuation	channel for collecting
		de la farine	flour
misaxe	un haznesi	réservoir de farine	flour bin
beraş: berê aş, berdê aş	değirmen taşı	meule de moulin en pierre	mill stone
beraşê serê	üst değirmen taşı	meule supérieure	upper mill stone
beraşê binî, binberaş	alt değirmen taşı	meule inférieure	lower mill stone
bist, ling, milê aş	hareket mili	moyeu	hub of the mill
çeqçeçoq, çeqçeç	çakıldak	battant de la meule	mill clapper, mill hopper
oxim, dewle: dewla aş	buğday hunisi	entonnoir de débit du blé	wheat feed funnel
qerese	manivela	levier, manivelle	crank, lever
çirxat	değirmen freni	frein de la roue meunière	mill-wheel brake
çirxat kirin	frenlemek	freiner	to brake
niqirandin	çentikleme	cranter, denteler, encocher	to notch
sikir	savak, tesviye havuzu	écuse	weir

Civîna bihara 1995an

Civîna bihara 1995an ya li ser zaravayê kurmancî di navbera rojên 9-15ê nîsanê bi dar ket. Hevalên beşdar, her wekî caran, vê carê jî bi dirêjahiya hefteyekê li gor bernamêya xwe xebitîn. Li ser pirs û pirsgirêkên têvel bi hev şewirîn û gotûbêj kirin.

Em di vê hejmara Kurmancî de encamên berhem û xebata wan pêşkêşî we dikin.

Hevalên beşdar yê vê civînê : Mistefa Aydogan (Mêrdîn), Lutfî Baksî (Xerzan), Rojen Barnas (Diyarbakir), Mizaffer Begzade (Şîkak), Elîşêr (Wan), Abdullah Emin Bêtasî (Behdînan), Rojan Hazim (Hekarî), Musa Kaval (Hekarî), Hemîd Kiliçaslan (Mêrdîn), Kendal Nezan (Diyarbakir), Zinar Soran (Dêrik), Veysi Zeydanli (Bidlîs), Zeynelabidin Zinar (Batman) û Reşo Zilan (Ağirî).

F E R H E N G O K A

Pehlewî û Kurmancî

- III - (M-S)

Amadekar : Rojen BARNAS

M

Transkrîpsiyona Pehlewî û xwendîna wê	Kurmanciya wê ya îroyîn	Fransîzî	Îngîlîzî
mādag [N. māda](madeg/made)	madek, mak/ma, mē	femelle	female
mādag [N.māya] (made/maye)	made	essence, substance	essence substance
mādîg (madîg)	madî	essentiel	essential
māh (mah)	meh	lune, mois	moon, month
māhîg [N.māhî] (mahîg/mahî)	masî	poisson	fish
man (men)	min	moi, je, mon, ma	I, me
mān (man)	mal, xanûman	maison, habitation	house, dwelling
mānag (maneg)	mane	sens, esprit	mind
mānāg [N.mānā](manag/mana)	mîna, fena, nola	comme, similaire	like, resembling
māndan, mān- (manden/man)	man / mayin, mîn-	rester, demeurer	stay, remain
māndag (mandeg)	mandû	fatigué, peu, zélé, péché	tired, remiss, fault, sin
mārāg (marag)	meraq	curiosité, préoccupation	perceptive, sensitive
mard (merd)	mêr	homme	man
mardānag (merdaneg)	mêrane, mêranî, merdane	bravoure, bravement	manly, brave
mardôm [N.mardum]	merov, meriv,	homme, être,	man, mankind,
(merdom/merdum)	mirov, merî	humain, gens	people
mardômîh (merdomîh) mirovî	merovî, merivî,	genre humain, humanité	humanity, humannes
maxš (mexş)	mêş	mouche	fly
mazg [N.mayz] (mezg/mezş)	mejî, mêjî, mêjk	cerveau, cervelle	brain, marrow
mazgit{=>Er. mescîd} (mezcid)	mizgeft	mosquée	mosque
mēx (mêx)	mij	brouillard	cloud, mist
mehmān (mihman)	mêvan, mîvan, mêhvan	hôte, invité acceptable	inhabitant, guest
mehtar (mihter)	mehder	ainé, supérieur	elder, senior
mēş (mêş)	mêşin, mih	mouton, brebis	sheep, ewe
mēşag (mêşeg)	mîz	urine	urine
mēzd [N.mēz] (mêzd/mêz)	meze	offrande, repas	offering, meal
mēzdbān (mêzdban)	mazûban, mazûvan	hôte	host
mēzîdan, mēz- (mêzîden, mêz)	mistin, mis-/mijîn, mij-	sucer, têter	suck
mîhr (mîhr)	mehr, mar (zewac)	acte de mariage	contract, bond
mij (ag) [N.muž (a)]	mijang, bijang,	cil	eyelid,
(mijeg/muje)	mijûlang, mijgul		eyelash
mistan, mēz- [N.mēzîdan]	mîstin, mîz-	uriner	urinate
(misten, mēz-/mêzîden)			
mizd [N.muzd]	miz (destmiz,	salaire,	reward, hire,
(mizd/muzd)	romizî)	récompense	pay
môr (mor)	mûr, mûrî	fourmille	ant
morwārîd (morwarîd)	mirwarî, mirarî	perle	pearl

mōy (moy)	mû	cheveu, poil	hair
mōyēn (moyîn)	mûyîn	en poil	(made of) hair
mōz (moz)	mûz, moz	banane	banana
mōzag [N.mōza] (moza (g))	mas, mehs, mase (pêlav)	chaussure	shoe
muhrag (muhreg)	muhrik, morîk, morî	perle de verre	bead, vertebra
murdan, mir- (murden, mir-)	mirin, mir-	mourir	die
murdâr (murdar)	mirar	charogne	carrion
muşk (muşk)	misk	sucs	musk
muşk [N.mûş] (muşk/mûş)	mişk	souris, rat	mouse, rat
muşt (muşt)	mist	poing	fist
muştan, māl- (muştan/mal-)	maliştin, mal-, noke	essuyer	rub, sweep
N			
nab [N.nawa] (neb/newe)	nebî, nevî	petit fils, petite fille	grandson
nāfag [N.nāf (a)] (nafeg/nafe)	navik	nombril	navel
nakkirā (nekkira)	înkâr, inkar, nikulî	négation, déni	denying, repudiating
nakkirāyîh (nekkirayîh)	înkârî, inkarî	répudiation	repudiation
nāl (nal)	nalîn, nalenal	gémissement, plainte	groan, complain
nām (nam)	nav	nom, renom	name, fame
nāmag [N.nāma] (nameg/name)	name	livre, lettre	book, letter
namāz (nemaz)	nimêj, nivêj, limêj	révérence, prostration, prière	reverence, prostration, prayer
nar (ner)	nêr	mâle, viril	male, manly
nargis (nergis)	nêrgiz	narcisse	narcissus
narm (nerm)	nerm	mou, doux	meek, humble, soft
nawad (newed) not, nod	nehwêd,	quatre-vingt-dix	ninety
naxçîr (nexçîr)	nêçîr	chasse	game, quarry, chase
naxōd (nexod)	nok, nohk	pois-chiche	chick-pea
nāy (nay)	ney	flûte, clarion	tube, flute, clarion, perch
nazd (nezd)	nêz	proche, près	near
nazdik (nezdik)	nêzik	proche	near
nazdikîh (nezdikî)	nêzikî	proximité	proximity
nāzişn [N.nāziş] (nazişn/naziş)	nazi, nazdarî	minauderie, coquetterie	boastning, kindness
nē [N.na] (nê/ne)	na, no, ne	non, ne	no not
nēm (nêm)	nîv	moitié, mi	half
nēmag (nêmeg)	nîvek (≈)	milieu, côté, direction	half, side, direction
nēmrōz (nêmrōz)	nîvro, nîvroj, navroj	midi, sud	midday, south
nibîstan, nibēs- (nibişten, nibês-)	nivîşîn, nivîs-	écrire	write
nifridag [N.nifrid] (nifrid (eg))	nefret	aversion, haine	accursed
nifrîn (nifrîn)	nifir, nifrîn	anathème, malédiction	curse
nîlōpal [N.nîlōfar] (nîlopel/nîlofer)	nîlufer	nénuphar	lotus, water-lily
nimūdan, nimāy- (nimûden, nimay-)	nimandin, nimîn-	montrer, indiquer	show, guide
nişêb (nişêb)	nişîv, nişûv	déclivité, pente	declivity
niwāg [N.nawā] (niwag/newa)	newa	mélodie, chant	music, song, melody
nō [N.nuh] (no, nuh)	neh	neuf	nine
nōg [N.naw] (nog, new)	nû, nuh	nouveau, récent	new, recent
nōgrōz [N.nawrōz] (nogroz/newroz)	newroz	jour de l'an	New Year's day
nōgzād [N.nawzād] (nogzad/newzad)	nûza	nouveau-né	new-born
nōzdah (nozdeh)	nozdeh	dix-neuf	nineteen

nûn (nûn)	niha, niho, nihe	maintenant	now
O			
-om {pancam} (-om) bers	-em (pêncem)	suffixe formant les ordinaux	suffix forming ordinal numbers
-ōmand [N.-mand] ((o)mend)	-mend	suffixe formant des adjectives de qualité	suffix forming adjectives of quality
ōš [N.hōš] (oş/hoş)	hiş	conscience, intelligence	consciousness, intelligence
ōšmurdan, ōšmār- [N.šumurdan šumār-] (oşmurden, oşmar/ şumurden, şumar)	jimartin, jimêr- hejmartin, hejmêr-	compter, considérer	count, reckon; consider, notice, remember, study
ōşyār [N.hōşyār] (oşyar/hişyar)	hişyar, şiyar	conscient, éveillé, intelligent	conscious
ōy (oy)	ew	il, elle	he, she, that
ōz (oz)	hêz, hoz	force, puissance	strength, power
ōzōmand (ozomend)	hêzmand, bi hêz	fort, puissant	strong, powerful
P			
pādan, pāy- (paden, pay) padîrifitan, padîr- (pedîrifiten, pedîr) pādixša (y) (padixša (y))	pan/payin, pê- pejirandin, pejirîn- padîşa (h)	attendre recevoir, accepter souverain, puissant, autoritaire	stand, wait receive, accept ruler; powerful, authoritative, authorized
pah (peh) pahikaftan (pehîkeftan) pahnây [N.pahnâ] (pehna (y)) pahrêxtan, pahrêz- (pehrêxten, pehrêz)	pez pey ketin/keftin pehnayî, panayî, pahnayî parastin, parêz-	mouton suivre, attaquer, poursuivre largeur	sheep fall on, touch, hit, attack width, breadth
pahrêz [N.parhêz] (pehrêz/perhêz)	parêz, -parêz	prendre soin de protéger	care for, tend, protect
pākîzag [N.pākîza] (pakîzeg/pakîze)	paqij, pakij, pak	défense, soin propre, pur	defence, care pure
palang (peleng) pālûdag [pālûda] (palûdeg/palûde)	piling [≠] palûte, palûze, pelte	léopard bouille, gelée d'amidon	leopard starch jelly, flummery
pālûdan, pālây- (palûden, palay-)	palandin, palîn-, palaftin, palêv-	filtrer, purifier	strain, filter, purify
pambag [N.pambal] (pembe (g)) panj (penc)	pembû pênc	coton cinq	cotton five
panjag [N.panja] (penceg/pence) pancâh (pencâh)	pêncik, pencik pêncî, pênceh	patte, griffe cinquante	pentad, hand, paw fifty
pārag [N.pāra] (pareg/pare) pārag [N.pāra] (pareg/pare)	parî, pare, par perû	morceau, part cadeau, récom- pense, offrande	piece, part, portion gift, offering, bribe
pardag [N.parda] (perdeg/perde) pargandan, pargan-[N.parāgandan] pargûd (pergûd)	perde pergende (bûn/kirin) bêrî (êrî û bêrî)	voile, rideau dispersé, épars libre, exempt	veil, curtain scatter, distribute, disperse free, exempt from
parîg [N.parî] (perîg/perî) parrag [N.parra] (perreg/perre) pasên [N.pasîn] (peşên/pesîn)	perî perik (perr) paşîn	fée aile final, dernier	witch wing final, last
paşemân (peşêman) pāşnag [N.pāşna] (paşneg/paşne)	poşman, peşîman panî, pehnî	pénitent, repentant talon	penitent, repentant heel

pāšom (pašom)	baş	bon, bien, excellent	excellent
paxšag [N.paša] (pexšeg/peše)	pêşû, pêşî	moustique, moucheron	mosquito, gnat
pay (pey)	pê (ling)	pied, empreinte	foot, footstep, track
pāy (pay)	pê (pîvana dirêjahiyê)	pied (mesure de longueur)	foot, leg, foot (12 in)
paydāg [N.paydā] (peyda (g))	peyda	visible, évident, révélé	obvious, revealed, visible
paygāambar [N.pay (g)āambar] (peygamber/pey (x)amber)	pêxember	messenger, apôtre, prophète	messenger, apostle
paymān (peyman)	pîvan, peyman	mesure, période, traité	measure, period; moderation; treaty
pāyram (payrem)	peyrew (teba'e)	disciple, sujet, roturier, plénier	the commonalty, people
pāzen [N.pāzan] (pazin/pazen)	bizin	bouquetin, ibex	ibex
pêçîdan, pêç- (pêçîden, pêç-)	(li hev)piçikîn, piçik-	tresser, entrelasser	twist, entwine
pêrōz (pêroz)	pîroz [≠]	victorieux	victorious
pêrōzîh (pêrozîh)	pîrozî [≠]	victoire	victory
pēs (pês)	pîs [≠]	tacheté, souillé, lépreux	mottled, leprous, leper
pêstān (pêstan)	bistan (ji bo jina, berûpêşîr)	poitrine	breast
pêşānîg [N.pêşānî] (pêşanî (g))	enî, anî, pêşanî	front	forehead
pîl (pîl)	fîl	éléphant	elephant
pistag / pista	fistiq, piste, fisteq	pistache	pistachion nut
pōlāwad [N.pōlād] (polawed/polad)	pola	acier	steel
pondik (pondik)	findiq, bindeq	noisette	hazel nut
poxtan, paz- (poxten, pez-)	patin / pehtin, pêj-	cuir	cook, bake
pursidan, purs- (pursîden, purs-)	pîrsîn, pîrs-	demander	ask
pus (pus)	pis (pis-mam, pis-mîr)	fils	son
puştag (puşteg)	piştî	charge, fardeau	load (carried on the back)
puştîbān (puştîban)	piştîvan	soutien, garde du corps	supporter, bodyguard
puştîbānîh (puştîbanîh)	piştîvanî	soutien, protection	support, protection
R			
radag [N.rada] (redeg/rede)	rêz	ligne, rang, ordre	line, rank, row
rag [P.rahag] (reg/reheg)	reh, ra	veine	vein
rāh (rah)	rê	route, chemin	road, way
randîdan, rand-(rendîden, rend-)	rende kirin	raboter, râper	scratch, grate, abrade
ranjwar [N.ranjûr] (rencwer/rencûr)	rêncber [≈]	troublé, affligé	troubled, distressed
rāspîg (raspîg)	rûspî [≠]	second prêtre officiant	officiating priest second
rāstîh (rastîh)	rastî	vérité	truth
rastag [N.rasta] (resteg/reste)	rêze	série, rangée, progression,élément	series, row, progression, element
rāy [N.rā] (ray/ra)	re, ra	postposition, pour	postposition, for, for the sake of
rêş (rêş)	rîş	blessure, plaie	wound, sore
rêşag [N.rêşa] (rêşeg/rêşe)	reh, rehik, riçik	racine, fibre	root, fibre
rîdan, rîy- (rîden, rîy)	rîn / rîtin, rî-	déféquer	defecate, void
rōbah (robeh)	rovî, rûvî, rêvî	renard	fox
rōd (rod)	ro	rivière	river
rōd-bār (rod-bar)	robar	bord, berge de rivière	river bank
rōdîg [N.rōda] (rodîg/rode)	rûdî	intestin	intestine, gut
rōyn [N.rauyan] (roxn/rawxen)	rûn	huile, beurre	oil, butter

rōspîg (rospîg)	orispî	putain	whore
rōšn [N.rōšan] (rošn/rošen)	rewşen	éclairé, brillant	light; bright, light
rōy (roy)	rû	face, visage	face
rōz (roz)	roj	jour	day
rōzag [N.rōza] (rozeg/roze)	rojî	jeûne	fast, fasting
rōzan (rozen)	rojîn	fenêtre	window
rōzîg [N.rōzî] (rozîg/rozî)	rizq	pain quotidien, subsistance	daily bread, sustenance
ruwân (ruwan)	rewan [e.k.] (ruh)	âme	soul

S

sabuk (sebuk)	sivik, sibik	léger	light, easy
sabz (sebz)	sewz, sebz	vert, frais	green, fresh
sālîh (salîh)	salî	âgé (de .... ans)	age (of...years)
sālîwâr (salwar)	salewext	perpétuel, continuel	perennial
sard (serd)	sar	froid	cold
sardîh (serdîh)	sarî	froidure	coldness
sarmâg [N.sarmâ] (serma (g))	serma	froid	coldness
sāxtan, sâz- (saxten, saz)	saz kirin / sax kirin	faire, préparer, mettre en marche	make, prepare, tolerate
sazâg [N.sazâ] (sezag/seza)	seza [e.k.]	approprié, convenable	fitting, worthy
sê [N.si] (sê/si)	sê, sisê	trois	three
sêb (sêb)	sêv	pomme	apple
sel (sil)	zil [≈]	lance, javelot	spear, javelin
sêneg [N.sîna] (sêneg/sîne)	sîng, sîne [e.k.]	poitrine	breast, chest
sên murw [N.sîmurg] (sên murw/sîmurx)	sîmir, sîmerx	un oiseau fabuleux	a fabulous bird
se-pây [N.sipâ] (si-pay/spa)	sêpî	trépiéd	three-legged
sik (sik)	sirke	vinaigre	vinegar
sofistâ (sofista)	sofî	sophiste	sophist
sōg (sog)	sûd	usage, profit, avantage	use, profit, advantage
sōg (sog)	sotin /suhtin, soj-	combustion, brûlage	burning, combustion
sōgand [N.saugand] (sogand/sewgend)	sond	serment	oath
sōgand xwardan (s.xwerden)	sond xwarin	jurer, prêter serment	take, swear an oath
sōhistan, sōh- (sohisten, soh-)	seh / sah kirin	sentir, toucher	touch, feel
sōr (sor)	şor, sûr (avk)	salé	salty
sōsan (sosen)	sosin	lis	lily
sōxtan, sōz- (soxten, soz-)	suhtin / sotin, soj-	brûler	burn
spâh [N.sipâh] (spah/sipah)	spa [e.k.]	armée	army
spar [N.sipar] (sper/siper)	sîper	abri	shield
spâs dâştan/s. hangârdan (spas daştan/spas hengarden)	spas kirin	remercier	thank, give thanks
spâsdârîh (spasdarîh)	spasdarî	gratitude	gratitude
spêd [N.sapêd] (spêd/sepêd)	spî (reng)	blanc	white
spêdag [N.spêda] (spêdeg/spêde)	spî, spîçk, spîk	blanc d'oeuf	white (off egg, etc)
spêd-dâr (spêd-dar)	spîndar, spîdar	peuplier blanc	white poplar, aspen
spiş [N.sipîş] (spiş/sipîş)	sipî, sipih	pou	louse
şpul (şpul)	sil	mélancolie, spleen	spleen
sraw (srew)	şiro, şor	mot, sortilège	word, spell
srawênîdan, srawên- (srewênîden, srewên)	şiro / şor kirin	rappporter, diffuser	[≈] report, broadcast

sraxtag [Av.sraxti-] (srexteg/srexti- srāy [N.sarāy] (sray/seray) srû [N.surû (n)] (srû/surû (n)) stabr [N.sitabr] (stebr/sitebr) stabrîh (stebrîh) stabrag (=Er. istebreq) (stebreg) stadan, stān- (steden, stan) stahm [N.sitam] (stehm/sitem) stārag [N.sitāre] (stareg/sitare) starwan (sterwen) sumb (sumb) sustîh (sustîh) suş [N.şuş] (suş/şuş) suxr [N.surx] (suxr/surx) suy (bnr. li şuy) (suy)	rex sera, seray strû (qoç, qiloç) stûr stûrî istebreq [e.k] standin, stîn- sitem stêr, stêrk stewr sim sistî piş, sih suhr, sor [sî] <birsî (birçî)	côté maison, hall corne, ongle, pointe grand, rude, fort force, robustesse soie changeante prendre force, oppression étoile stérile, aride, sans enfant sabot laisser-aller, paresse poumon rouge faim	side, part house, hall horn, nail, prong big, coarse, stronge coarseness, strength, force shot silk take power, oppression star barren, childless hoof slackness, laziness lung red hunger
---	--	---	---

ŞANEK:

- [≈] maneya gotinê ya kurmançî bi ya îngîlîzî re têkildar e, lê ne wek hev e.
[≠] maneya gotinê ya kurmançî an bi ya îngîlîzî re dijmane ye an jî lê nanihêre.
[f] maneya gotinê ya kurmançî an bi ya pahlewî re dijmane ye an jî lê nanihêre
[e.k.] di edebiyata klasîk de.

Devoka Qerejdaxê

-II-

Amadekar : Mehmûd LEWENDÎ

<i>kurdî</i>	<i>tirkî</i>	<i>fransîzî</i>	<i>îngilîzî</i>
dakirin, hewandina heywanan daçikandin, çikilandin, daçikilandin, çikandin daçikandin, daçemandin dadan, girtin û birin damaî , dêmaî dan dankut, desteber, desteconî danok, danû, dan	hayvanları içeri almak, barındırmak dikme (ağaç ve benzeri) eğmek, bükmek kapmak üvey anne günün üçte biri, öğün yarma dövmede kullanılan tokmak hedik	faire enter le bétail dans l'étable planter courber, tordre saisir marâtre un tiers de la journée maillet blé entier et poix-chiche bouillis peigner la laine toilette, wc brancard, civière fume-cigarettes pic, pivert	to stable cattle to plant to bend to seize stepmother a third of a day mallet boiled whole wheat an chick-peas to comb wool toilet, water-closed stretcher cigarette holder woodpecker

dawerivîn, daweribîn, darivîn, dawrivandin, daweribandin, darivandin daxme, dame, dam dêjnik delav, derav delîn/delyan	süzülmek süzmek dama tereotu, dereotu hayvan sulama yalağı takattan düşmek, bitkin olmak afalamak topaç beştaş oyunu	filtrer, couler égoutter, filtrer jeu des dames aneth abreuvoir tomber de fatigue, être exténué être déconcerté, stupéfait toupie jeu traditionnel joué avec 5 cailloux morceau, pièce un morceau de sucre	to seep through, to filter to strain, to filter draughts dill watering place, trough to be exhausted, worn out to be disconcerted, puzzled spinning top traditional game, played with five pebbles bit, piece a lump of sugar
li hev delîn delme, teqol, ne'ol, vizik delo, heftok, pêncoke, pêncok, pêncberane dendî dendiyek şeker	parça, tane bir parça ya da diş şeker çuval v.b. nin ağzını bağlama kulpu ya da ipi dağ geçidi çatallastik	cordonservant à fermer un sac à grains ou une besace défilé, passe de montagne lance-pierres, fronde	cord for closing a sack of grain or a purse mountain pass catapult
derben derbend derbkanî, berqenîk, berkanîk, kevkanî, kevirkanî, qanîk, berdeqanî dergûş, landik, bêşik, deydik, hêlane, mehdik devbelaş, devleq, devbela devkivil	beşik boşboğaz, boş konuşan kimse beceriksizce konuşan kimse üst çenesi ilerde olan	berceau qui parle en vain, pour ne rien dire, vaneux qui parle malhabilement	cradle a wind-bag clumsy or poor speaker
devkox devmirî devnerm devşewitî, cimêlik	kimse tatlı sözlü, yumuşak sözlü pekmez, yağ ve ekmek karışımı bir yemek	qui a la mâchoire supérieure en saillie peu disert, incapable de parler qui a l'éloquence agréable, douce plat confectionné avec du pain, du beurre et du raisiné chaud	chinless person, with receding chin taciturn fluent speaker, eloquent dish made of bread, butter and boiled grape juice
devşo, avdewşo, dewşo, devşêl dewçink, dodank	ayran artığı küçük ayran tulumu	reste du petit-lait petite outre à petit lait	whey, liquid yogurt hide bottle or container for whey
dewêg dewijn, dewijink	bile, dahi, rağmen eritilen yağın üstte çıkan tortusu	malgré, même écume se formant à la surface du beurre fondu	despite, although froth that forms on the surface of melted butter
dey dezi dikê cûre diksîlêman dilûl diranfîq, didanfîr dirançîç dirî	ot yığını dikiş ipliği ibiksiz horoz ibibik kuşu binek devesi ön dişleri aralıklı fırlak dişli, dişlek böğürtlen	tas de foin fil à coudre coq écrété huppe vulgaire chameau de bât qui a les incisives espacées prognathe mûre sauvage, mûron	heap of hay, (hay stack) sewing thread capon hoopoe camel unsed for gap-toothed prognathous blackberry

dirîhop, dingilefistan, zirnezîq, dingilekişo, babûtanî dirrêt	tahtaravalli koyunları su içmeye çağırırken kullanılan sözcük el değirmencisi	balançoire, bascule cri utilisé pour appeler les moutons à s'abreuver personne qui se sert du moulin à bras	seesaw, teeter-totter a cry use to rall sheep to drink someone who used a stone quern
distarhêr	dibek kolu toprak çömlek tazıyla köpeğin birleşmesinden meydana gelen yavru	pilon du mortier en bois marmite en terre cuite chiot né du croisement d'un lévrier avec une chienne	pestle clay cooking pot mongrel pup where sire is a greyhound
doşanî, dotinî doq bûn doran dûajo duhêl, duwêl dujîn duneçel, dunikul dûrme, kok êmidî, şelengo, ecûr, encûr ez ji nêzda delyam, ez ji nêzda mirim/ketim fatreşk, faterêşk, xalxalk feraşo, amanşo, derşo, firaqşo ferikandin, firikandin 'eware bûn 'ewirandin	sağmal dikilip durmak (hayvanlarda) iç yağı çoban yamağı deriden yapılan ip kirli, kirlenmiş iki çatallı etli butlu yuvarlak acur açlıktan düştüm	laitière se dresser, se planter graisse animale aide-berger cordelet ou lanière de cuir sale, sali, souillé à double bec, fourchu dodu, bien en chair, replet concombre ronde je meurs de faim	milk-maid to stand up animal fat assistant shepherd leather strap or leash dirty, soiled forked plump round cucumber I'm starving
incûr, qitik, bejik êmûdî ferikîn firikandin xwe firikandin firiz, rezûk firîg, firîk (firîkê genim, firîkê nokan) firşik firtê firtê	dalak bulaşık bezi ağır yemek sindirmek, bulut v.b. dağıtmak, dağıtmak oyalanmak, başıboş olmak oyalamak	rate essuie-vaisselle digérer lentement, dissiper s'occuper, lanterner, trainer faire lanterner	spleen dish-washer to digest to disperse to dawle to keep someone busy use- lessly, to keep someone hanging about variety of small cucumber hairy cucumber to overdiversify to rub to walk in swing or ondulating one's hips couch grass unripe grain
fisteq, fisû fistoqî, girêfistik, xirboqî, xilf, gozegirc fisirîn, fiskirandin, fisikan- din, vedizîn, çiv dan ber xwe fistiqîn fiso fit	acur dağılmak oğuşturmak kivırtmak, kalçalarını sallayarak yürümek ayrık otu olgunlaşmamış tahıl tanesi kuzu ve oğlak midesi zorbela kokarca kolay çözülen düğüm tüymek, kaytarmak, dönmek, sapmak burkulmak herhangi bir kuzunun sütünü emdiği halde sesini çıkarmayan koyun iri yarı ve güçlü erkek	mini concombre variété de concombre se dissiper, se disperser frotter marcher en ondulant les hanches chiendent, agram graine encore verte de céréales panse d'agneau avec peine, difficilement putois, moufette noeud qui se défait facilement filer, s'enfuir, s'esquiver avoir une entorse brebis qui laisse, sans réagir n'importe quel agneau la téter homme grand et fort	paunch of lamb or kid by great effort, after great trouble polecat quick-release knot to slip away, to flee, to dodge to be sprained a ewe who allows any lamb to suck tall and strong man

fit, fit bûn	ödeşmek	être quitte	to settle accounts (with one another)
fitê	şırfin	femme légère	common woman
fitik, fik	ıslık	sifflément	whistle
gac	iplik çilesi	écheveau	hank, skein
galgal, galegal	laf, konuşma, söz	paroles vaines, jaserie	hot air
galik	nakişsız, düz ve kalın	chaussettes en laines	thick woollen
gazinc, gazin, gazind	örülmüş çorap	grossièrement tricotées	socks
gazincok	sitem, dert yanma	reproche	reproach, rebuke
gende	sitemde bulunan, sitem-	plaintif, qui n'arête pas	plaintive,
gen	kâr, hep dert yanan	de se plaindre	reproachful
gen lê ketin, dever lê ketin	çocuk	enfant	children
gendel	kesici aletlerde oluşan	émoussement	blunting (of blade,
germajok	aşınma, körelme	(d'une lame)	tool)
gewroxî, gewrokî, gewrikî	körelmek	s'émousser	to lose its edge, its point
geyîk, gehîk	pis, pasaklı, murdar	sale, malpropre	dirty, filthy
gijgijandin	isilik, ısırın	bouton de chaleur	heat spots, rash, pimple
gijik	beyaza çalan, renkte olan	blancheâtre	whitish, off-white
girboxe	el parmağı, eklemi	articulation des droits	finger joints
girêkwîrk, girêkutik,	1) boğayı tahrik ederek	1) inciter le taureau à	1) egg on a bull to
girêhişk	çiftleşmeye teşvik	l'accouplement 2) inciter,	mathe, 2) insate,
gurîzî	etmek 2) tahrik etmek	provoquer	provocke, egg on
gurîzî kete canê min	dağınık, taranmamış,	chevelure	disordered hair
gize	karmaşık saç	en désordre	
gizre	iriyarı	fort, corpulent	powerfully built, big
gizûz, bizûz, mirrik,	kördüğüm	noeud dissoluble	knot that cannot be
sic, xurk, xwêrik	ürperti	frisson, frissonnement,	untied, snarl, tangle
gizgizîn	ürperdim	tressaillement	shiver, shudder,
gome, zome	çocuk dilinde dişleme	j'ai eu des frissons,	start, quiver
gonc, qonc	gevrek	j'ai traissailli	I had the shivers
qurrebeşk, gurîbeşk, gurbeşk	güve	morsure (dans le	(cold), I started
gornepişik, gornepaş,	karıncalanmak	language infantile)	bite (in baby talk)
gornebaş, keftar, hêftyar	büyük kaya	croquant, croustillant	crisp, crusty
guç, kuj, kuç, guhik, guck, goşe	odun kütüğü, düğümü olan	mite	clothes moth
guhfire	ve zor kırılabilen odun	fourmiller, avoir des	to have pinsand
guhik	porsuk	fourmis, être engourdi	needles, to feel benumblad
gunekî, gunoyî, gunikî	sırtlam	grand rocher	big rock
gupîn	köşe	bûche, souche	baulk, log
gurcan	vurdumduymaz, lakayt	blaireau	badger
	kulakcık	hyène	hyena
	taşak fitiği	coin	corner, angle
	gümbürtü	indifférent	indifferent, careless
	alaca renkli bir tür iri tarla faresi	auricule, oreillette	auricle
		hernie des testicules	testicle hernig
		boum (bruit)	booming
		rat des champs	big field mouse

gurê Manco	masallarda adı geçen ve çocukları korkutmak için öcü olarak anılan mitolojik kurt	loup-garou	werewolf
guvîşk guvîj, givîj	sıkılmış ıslak çamaşır dağ alıcı	linge humide essoré sorbier sauvage, aubépine, azerole	damp cloth mountain ash, or its fruit Bot, sorbus aucuparia
gwinî gwinîkurk hac, hay, hag, haj, agah hac û bac, hay û bay hebirman	geven kısa boylu, dikenli bir geven türü haberdar malumat kış için kurutulup saklanan nar taneleri	astragale variété d'astragale sauvage informé, au courant connaissance, information grenade séchée et conservée pour l'hiver	gum-tragacanth plant wild hairy gum-tragacanth plant aware knowledge, information dried pomegranite
hec, hej, hejik hefşo, hefşî hek, et hekê, etê helamet, arsim, bapêş, persîv hepo, epo	çalı ağıl abla ablaya hitap şekli nezle yemek, yiyecek (çocuk dilinde)	brindille parc à bercail, bergerie soeur aînée vocatif de hek rhume nourriture (dans le langage infantile)	brushwood, twing, sprig sheep fold elder sister vocatif of elder siter head cold food (in child's language)
hesan, hêsan, hisan heste hestîhêr hevgel, hevkerî	bileği taşı çakmak şirret ve inatçı kadın 1) karma küçük baş sürüsü, 2) koyunlarını aynı sürüye katan aileler	pierre à aiguiser briquet mégère 1) troupeau mixte d'ovins, 2) familles qui confient leur bétail au même troupeau	whetstone lighter shrew, termagant 1) mixed ovine herd 2) families who put their cattle in the same herd
hevnîsk, hebenîsk	mercimek, nohut ve soğandan oluşan bir yemek	plat fait de lentilles, poix-chiches et oignons	dish of lentils, onions and chick peas
hêl hêlkan, hêlekan hêmî	kuvvet, güç salıncak 1) çürük, kalitesiz, 2) nemli	force, puissance balançoire 1) (étouffe) de mauvaise qualité, 2) humidité	power, force swing, hammock 1) cheap cloth, 2) dampness
hênijîn hêrifîn	uyuklamak dağılmak, çözülmek, yıklamak	somnoler, sommeiller se désagrèger, se défaire	to doze to break up
hêrik hêrfonek hêwange	küçük tepe ağızda dağılan, gevrek üç tarafı kapalı olup önü açık olan yazlık avlu	petite colline croquant, croustillant cour d'été fermée, de trois côtés, ouverte sur le devant	small hill crisp, crusty summer court- yard open on one side
hêwirîn	konaklamak, konmak, barınmak	faire étape, se poser, camper	bivouac, camp, stop
hilborîk hildan hilfirîn hilhilî hilkişandin	şamata kaldırmak uçmak, uçuşmak çok yaşlı, ihtiyar çekmek, yukarıya çekmek,	vacarme, tohu-bohu soulever voler, s'envoler très âgé, vieillards tirer, traîner, monter	racket, row to lift up to fly very old man to pull up, to draw up, to drag up to go up, to climb
hilkişîn hilmoştî, hilmojk, hilmêsi, hilmijî, şemixî penêrê baholî, baholî	yukarıya çıkmak, tırmanmak sıcaktan tadı bozulmuş olan yemek ve benzeri şey kokuşmuş peynir	monter, grimper, escalader suri fromage putréfié	to go up, to climb sour spoiled cheese

Not : *Me di amadekirina vê ferhengokê de ji «Fehenga Devoka Qerecdaxê» ya destnivîskî ya Mistefa Gazî sûd wergirtiye.*

<i>kurdi</i>	<i>tirkî</i>	<i>fransîzî</i>	<i>ingilîzî</i>
apore; qutifi	şoke, paniğe kapılmış	choqué, stupéfait	shocked, appalled, stunned, astounded
batî: gun, hêlik	taşak	testicule	testicle
bêjî; bîj, bîç	piç	1) bâtard 2) malin	1) bastard 2) shrewd, cunning
belt	raf	étagère	shelf
berate	leş	charogne	carion
best	vadi yakası	flanc de vallée	valley's slope
bijûn	1) verimli, bereketli 2) sağlıklı, zinde	1) fertile, productif 2) sain, vigoureux	1) fertile, productive 2) healthy, alive
erdê bijûn	verimli toprak	terre fertile	fertile land
zozanê bijûn	otlağına daha sürünün girmedığı yayla	pâturage non encore brouté par le troupeau	fresh pature, unused
cewdik: dodank	tulum, matara	outré, gourde	bag made of kid's skin, leather or metal water-bottle
çexer: şopa piyan di berfê de	karda ayak izi	empreinte de pied dans la neige	footprint in the snow
çoris	kaba insan, kırıcı insan	personne rude abrupte, grossière	abrupt, rude person
çors daketin	kaba, kırıcı insan türemek	abrupt, brusque, grossier, ère descendre, procéder	abrupt, brusque to proceed from, to come from, to be descended from
gocar	taşlık, kayalık yer	pierraille	rocky place
helek: lakan, kile, hedik	kar ayakkabısı	chaussures de neige	snow shoes
ji pesnan xeber dan : ji beste xeber dan	hezeyan getirmek, sayıklamak	délirer	to be delirious
kerixî	1) bıkkın 2) yorgun	1) blasé 2) las, fatigué	1) blasé 2) weary tired
kerixîn	bıkmak, usanmak; çok yorulmak	être blasé; lassé	to be blasé; weary
koçegîr	savaşçı, silahşör	guerrier, homme armé d'un seigneur	warrior, a lord's retainer
meşîl minho	vadi, belen nüsha	vallon, passe de montagne exemplaire, copie	mountain pass, valley copy, a single written or printed paper or book
navlû: navlûle, namlû	namlı	baril, canon (d'une arme)	barel (of a gun)
şekok : kurostik	ahlat	poire sauvage	wild pear
rizde / rizdeçiya	silsile, sıra sıra dağ	chaîne de montagne	mountain chains
rotik	çubuk	baguette	stick
sêlûn	eşik, kapı eşiği	seuil	threshold
setlican : satircemî	zatürye	pneumonie	pneumonia
sîxur	oklu kirpi	hérisson (hystrix cristatus)	porcupine
xetîre	meşale	flambeau	torch
xûgî	haraç	rançon	ransom, tribute

F E R H E N G O K A
ROJA NÛ

(III)

Amadekar : Hemîd KILIÇASLAN

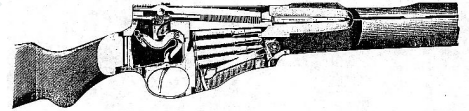
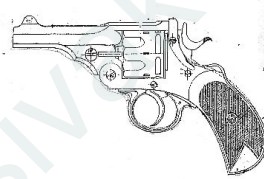
<i>kurdi</i>	<i>tirkî</i>	<i>fransizî</i>	<i>ingilizî</i>
tîn	ısı	chaleur	heat
hêc	azgın	féroce	ferocious (mad), fierce, wild
tûtik	kırmızıya çalan	rougeâtre, orange foncé	reddish
salmidêr: salek seranser	tüm bir yıl, yıl boyunca	toute une année	through out the year
kinçel: kef û kinc	kirli köpük	écume chargée de détritux	dirty foam
sîqal	ince siva, cila	enduit fin, vernis	varnish
qurf kirin	kırpmaq	couper (avec des ciseaux)	to clip, to trim
lengirîn: kulfîn, kullîn	aksamak, topallamak	boiter	to limp
navhincî : navincî	orta, vasat	moyen	medium, mean, average
pêşmêr	öncü	avant-garde	vanguard
serpir	köprü başı, mevzi	tête de pont	bridgehead
texterewan	tahtirewan	litière, palanquin	palanquin
pêrgîhevhatin	karşılaşmak	rencontrer quelqu'un, se rencontrer	meet s.o.; meet each other
pêrgîn	karşılama	accueil, réception	welcome, reception
çûn pêrgîna yekî	birini karşılamaya gitmek	aller au-devant de quelqu'un, accueillir quelqu'un	to go and meet sb.
rîspî	ak sakallı, saygın	barbe blanche, respectable	gray-beard
meye	maya, dişi deve	chamelle	she camel
çizirîn	sızmaq	infiltrer, fuir	to leak
çilk: dilopa piçûk	damlacık	gouttelette	droplet
gome	büyük taş	grosse pierre	big stone
qeçik: pitik	bebek	bébé	baby
bê perwa: bê dirêxî, bê teqsîr	esirgemedan	sans se ménager	without sparing oneself
gef û gurr: fort, zirt	tehdit	menace	threat, menace
fortek	övüngen, palavracı	fanfaron, vantard	boastful, boaster, braggart
halan: nav di	nara, savaş narası	cri de guerre, hurra	battle-cry, war-cry
xwe dan, halan dan xwe	nara atmak	jeter un cri de guerre, chercher à impressionner l'adversaire par des cris	to yell ones war-cry
tewtewe: hişsivik	aklı kısa	simple d'esprit, simplet	simple, simplistic, half-witted
duriyan, duryan	iki yol kavşağı	jonction de deux voies	junction of two roads
sêriyan, sêrya, çaryan	üç yol kavşağı	carrefour à 3 voies	junction of three roads
çarriyan: xaçerê, çarrê, çaterê	dört yol	carrefour à 4 voies	cross-roads
bikêrhatî	becerikli, elinden iş gelen	habile, adroit	skillful
şerpeze: şerpirze	perişan	perturbé, confus, dans le désarroi	in confusion, perturbed, in disarray
tengezarî: endişe	endişe	angoisse, anxiété	anguish, distress, anxiety

tengezar terkeser terkeserî verotin	endişeli başiboş başiboş gezme oymak, içini kazımak	anxieux, angoissé errant, vagabond errance, vagabondage gratter, vider	anguished, anxious wanderer, vagrant, vagabond vagrancy to scrape, to carve, to hollow or empty
şane şan: nanikê hingiv hingivê hûrşulhîn	petekgözü, hücre petek oğul balı	alvéole, cellule rayon de miel premier miel, miel produit par un nouvel essaim	alveolus, cell of a honeycomb honeycomb virgin honey, the first honey from a fresh swarm
tengijîn	içten içe kızmak, patlamak üzere olmak	être sur le point d'exploser, en vouloir beaucoup	be at breaking point, have it in for someone
varqilîn : li peyvê varqilîn lê varqilîn	1) takılmak 2) kekelemek farkına varmak, fark etmek	1) être pris, empêché 2) bégayer apercevoir, s'en rendre compte	1) to be busy, 2) to stammer, to stutter to notice, to perceive
zirêç, zirîç, zirinc rengê zirincî veciniqî xumam bi xumam piyan teba kasalês bendeganî zadegan zadeganî gewz bi gewz bûn	kurşun kurşun rengi, kurşuni irkilmiş pus puslu bardak yaratık, mahluk çanak yalayıcı reaya sınıfı (kısmı, takımı) asilzade asilzade takımı 1) sevinç, 2) varlık sevinçli olmak, sevinç duymak	plomb gris, gris de plomb tressaillir brume embrouillé, brumeux, flou verre, coupe créature pique-assiette plèbe patricien, noble noblesse 1) joie, 2) opulence éprouver de la joie	lead lead colored, gray to be startled slight fog, mist hazy, obscure, misty, foggy glass, goblet creature scrounger the plebeians patrician, noble nobility 1) joy, 2) opulence to feel joyful
daman damayî xû kirin şerde diltengî xurî: bizot şiverê bersojî: berşoşî, berşoşkî bersojî bûn: berşoşkî bûn gêdûk bihurê bêqam sergelî: serê keriyê	dalmak, düşünmek dalgin, düşünceli huylanmak terbiye, edep sıkıntı, can sıkıntısı kor patika mide fesadı mide fesadına uğramak dağ geçidi derin su geçidi sürü öncüsü	être pensif, préoccupé pensif, préoccupé être irrité, agacé éducation détresse, angoisse braise sentier indigestion avoir une indigestion passe de montagne gué profond d'une rivière chef d'un troupeau, d'un harpail	to be pensive, preoccupied plunged in thought, thoughtful to be irritated, annoyed education distress, anxiety ember footpath indigestion to have indigestion mountain pass deep ford leader of a herd
sergeliya xezalan, xezala serê gele	geyik sürüsünün başını çeken geyik	gazelle ou chevreuil menant un harpail (fig.) reine des gazelles.	gazelle or roebuck leading a herd
xwedbîn çavbirçî: çavbirsî têtî	bencîl aç gözlü teveli tarlakuşu	egoïste insatiable, avide alouette des champs (golerida cristata)	selfish insatiable a variety of skylark
gevîzk, gevzik	debelenme yeri	endroit où des animaux se vautrent	wallowing place

dubîra, hehecîk, dûvmeqesk dilvekirî sarîsibe, sariya sibê tûtya destxet biderdan, dorandin werdan pirçikan, rûçikandin hermizga werkirin beqbeqîn, biqbiqîn, bilbiqîn herwanî hefsar manegê çekem tol, tûle, toltajî destvala pardarî, hevpişkî, şîrikatî	kırlangıç açık gönüllü fecir, gün açımı tutya el işi kaybetme, elinden kaçırma tahvil etme türlerini yolmak Hürmüz mabedi, Zerdüşî dini tapınağı 1) üstüne örtmek 2) saçmak, serpmek kaynamak geniş ve kısa kollu kısa kürk yular asil kısarak ökse otu melez köpek, vil eli boş ortaklık	hirondelle franc, à coeur ouvert aube, pointe du jour tutie, oxyde de zinc ouvrage manuel perte, revers, défaite échange, conversion déplumer temple d'Ahura-Mazda, temple zoroastrien 1) couvrir, 2) semer, distribuer bouillir, bouillonner court manteau de fourrure aux manches larges et courtes licou, licol jument de race gui (viscum) vil, chien vil à main vides, démuni association, partenariat	swallow open-hearted, frank dawn tutty handiwork loss, defeat conversion, exchange to pluck (chicken) temple of Ahura- Mazda, Zoroastrian temple to sprinkle, to scatter, to sow broadcast to boil, to effervesce short fur coat with broad and short sleeves halter noble mare mistletoe cur empty handed partnership
---	---	--	---

çek

Amadekar : Hemîd KILIÇASLAN
Dilawerê ZENGÎ *

<i>kurdi</i>	<i>tirkî</i>	<i>fransîzî</i>	<i>îngilîzî</i>
şîlf: şûrê tazî, şûrê bê kalan sîlank: kêra bê destî kêra bi sûste kêra kalanî kêra dudevî kalan, cotik rim: nize, teber boçûm, serrim, sernize kunrim, qûnrim kunrim kirin	çıplak kılıç, yalın kılıç kabzasız bıçak sustalı bıçak tek ağızlı büyük bıçak iki ağızlı bıçak kın mızrak mızrağın demir ucu mızrağın dibi hasımını mızrak dibiyle yere atmak	sabre au clair couteau sans manche couteau à cran de sûreté couteau à une lame couteau à deux lames fourreau lance pointe en fer de la lance crosse de la lance jeter à terre l'adversaire par le crosse de la lance, sans le mettre à mort passer sous les lances de quel- qu'un; accepter sa supériorité bouclier dague, poignard cimeterre carquois	bared sabre knife without handle flick-knife single bladed knife two-bladed knife sheath spear spear-head spear hilt overthrow an opponent with the spear hilt without killing him bowing under someone's spear, accepting their superiority shield, buckler dagger, poniard, dirk scimitar quiver
binrim kirin : di bin rimê de derbas bûn, serdestiya wî qebûl kirin mertal qame perend cewdik: fîrdank	birinin mızrağının altın- dan geçmek, üstünlü- günü kabul etmek kalkan kama pala sadak		

şax hingiz: evnik çö: çov çovê şûrkanî: kaşo	boynuzdan barutluk ağaçtan topuz sopa	poudrière en corne massue en bois gourdin, trique	powder horn wooden club thick stick, cudgel
gurz mûşte, muşt	gürz muştâ	massue en fer, masse d'armes poing, coup-de-poing coutelas	iron club mace brass knuckles, knuckle-duster cleaver, large knife for cutting meat
satore, sator, satir	satir		spit, skewer to spit, to skewer, to stab axe, hatchet
xişt xişt kirin bivir: balte mazor: marazo, rimê Mazor	ucu sivri şiş şişlemek balta bir nevi mızrak Marozo mızrağı çatallastik	broche embrocher hache lance de Marozo lance-pierres	Marozo spear catapult
qewsik: kevank, çetel, mato, qişteq tîr sertîrk kevan zirh: zirx, zirêx kumzurî zendezirx tiving çaplı modelî filinte	ok temren yay zirh miğfer, tolga kola takılan zirh tüfek çaplı filinta	flèche pointe de la flèche arc cotte, cuirasse, armure heaume, casque brassard fusil fusil de gros calibre fusil modèle carabine	arrow arrow-head bow (of an archer) armour helmet armband rifle, gun large-sized caliber gun model (imitation) gun (short gun, Roum carbine), flint-lock Turkish rifle pistol, revolver six-shooter 14-shot pistol 16-shot pistol kalashnikoff grenade mitrailleuse crosse poignée cartouche gimlet, screw-tap bayonet barrel (of a gun) rear sighting ring decorative ring on the butt of a gun front sight (of a gun) comb 5 catridge pack
kemalî demañce şesderb, şesar, şesagir çardexur, çardederb şanzdexur, şanzdederb keleşkof, klaşinkof narincok, narince mîtralyoz qondax; qûndax destî, deste, destik zillik xankêş singo lûle toq bazin	Kırıkale piyade tüfeği tabanca 6 atışlı tabanca 14 atışlı tabanca 16 atışlı tabanca kalaşnikof el bombası mitralyöz dipçik kabza kovan kılavuz süngü lûle tüfek dipçigini süsleyen ya da pekiştiren halka arpaçık tarak 5 fişek çakmak taşı	fusil de fabrication turque pistolet, revolver revolver à 6 coups revolver à 14 coups revolver à 16 coups kalachnikoff grenade mitrailleuse crosse poignée cartouche vrille baïonnette canon (d'un fusil) anneau fixant anneau décoratif ou de conso- lidation de la crosse d'un fusil mire gnet jet de 5 balles re à briquet	
gezik, gazik, niçik, morîk şeh deste berheste			
ÇEK : - şerşeh - mengene - sime - kûp - malik, xizne,	malfişek, malgulle - çakûç, dik, dikik - derzî - zimanok - pîm	- funye - nenûk, maşik - pirik, pira gezikê - guhik - nişan	

